పశ్చాత్తాపం లేదు

కమలమ్మ నన్ను మళ్ళీ రెండు చీరలుకొని తీసుకురమ్మంది. క్రితం సారి కొన్న చీరలు తన స్నేహితులు ఎంతో బాగున్నాయన్నారట. ఎవళ్ళు ఏ చీరలు ధరిస్తే బాగుంటారో నాకు బాగా తెల్సునంటుంది. చీరల నాజూకు, నాణ్యం, మన్నిక బోర్డర్ల అమరిక నాకు తెలిసినంతగా మా వాళ్ళల్లో ఎవ్వరికీ తెలియవుట. నిజానికి నాకు వాటి విషయం అంతగా తెలీదు. ఈ కాస్తలో అతిశయం ఎందుకు? నాకు బొత్తిగా తెలియవని ఒప్పేసు కుంటున్నాను. భారతంలో ధర్మరాజు ఏదో సందర్భంలో ధర్మమూర్తిగా పేరు పడ్డాడు. ఆ పేరు నిలబెట్టుకునేందుకు చాలా బాధపడినట్లుగా కని పిస్తాడు. ఇతరులు మనల్ని పూర్తిగా అర్థం చేసుకోక పోవడంవల్ల కొన్ని బాధలు పడతాం. పూర్తిగా అర్థం చేసుకున్నట్లయితే యింకెంతటి చిక్కుల్లో పడతామో! కొందర్ని గురించి కొన్ని అభిప్రాయాలు స్థిరపడతాయి. వాటికి అనుగుణంగా ప్రవర్తించడానికి వారు చాలా యత్నాలుచేసి ఆ అభి ప్రాయం తప్పుకాదని ఋజువు చేసేందుకు నటించడం మొదలుపెడతా రనుకుంటాను.

కమలమ్మ నాకు చీరల విషయం బాగా తెలుసునన్నప్పటి నుంచి నేను చీరలకొట్ల చుట్టూ తిరగడం తప్పిందికాదు. మహా కొనేవాడిలాగ లోపలికి వెళ్ళడం- రకరకాల చీరలు తీయించి చూడడం, ఏవి ఎవరికి బాగుంటాయో ఊహించుకోవడం- వాటి ధరలు, అవి ఎక్కడెక్కడ తయారయ్యేదీ తెలుసుకోవడం పరిపాటి అయిపోయింది. ఆ పూట్కి నా పని చూసుకొని కమలమ్మ చీరలకోసం కొట్లో ప్రవేశించేటప్పటికి సాయంత్రం నాలుగైంది. కొట్టువాడు రకరకాల చీరలను నా ముందు పరిచి వర్ణించడం మొదలుపెట్టాడు. ఓ పావుగంట పరామర్శించినా ఏ చీరలు

బాగున్నాయో నేను నిర్ణయించలేకపోయాను. అన్నీ బాగానే ఉన్నాయి. ఎక్కువ ధరున్న చీర మరీ బాగున్నట్టు కనిపిస్తుంది. అదేం చిత్రమో! వాటిని చూపినప్పుడు మన దేశంలో ఎంత గొప్ప పనివాళ్ళు వున్నారో వూహించడం, వెనక యింకా ఎంత గొప్ప పనివాళ్ళు వుండేవాళ్ళో. అగ్గిపెట్టెలోంచి చీరని విప్పి కట్టుకొన్న ముంతాజ్ బేగం, ఝూన్సీలక్ష్మీబాయి యింకా వెనక్కివెళ్ళి గార్గి, మండోదరి, దమయంతి, చీరల ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు అందరికంటే ముఖ్యంగా స్మరణకొచ్చే ద్రౌపదీ మొదలగు సౌందర్యమూర్తులను వూహించుకోవడంలో ఆనందం ఉంది. చీరల డిజైన్స్‌ను బట్టి, అద్దకం అమరికను బట్టి వాటిని మొదట్లో సృష్టించిన పనివాడిని వూహించడం మరీ తమాషాగా ఉన్నా, అమ్మేవాడు 'యిదేమన్నా కొనే బాపతేనా' అన్నట్లు విసుగుతో కనుబొమలు చిట్లించగానే మా అమ్మమ్మ తయారుచేసిన బొంతలో గుడ్డపేలికల మాదిరి వూహాదృశ్యం తుత్తునియలై పోతుంది. అంతపనీ జరిగింది. కొట్టువాడికి విసుగుపుట్టి మరో వ్యక్తికి చూపించటానికి అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయాడు. ముంతాజ్ బేగం, ఝూన్సీలక్ష్మీబాయి, గార్గి, మండోదరి, 'దమయంతి' ద్రౌపదులు, అదీ 'ఇది' ఇదికాదదీ అని వారభిరుచులను బట్టి జీరలను ఎన్నుకోవలసిందిగా చెపుతూనే వున్నారు. వాళ్ళకేం వాళ్ళు ఎన్నైనా చెప్తారు. వాళ్ళందరిది బంగారు ఛాయ. వాళ్ళు ఏ చీర ధరించినా బాగానే వుంటారు. కమలమ్మది నల్లటి ఛాయ. అట్లాగంటే కోపం వస్తుంది. కాబట్టి ఛామనఛాయ అంటాను. అంచేత డాబుగా కొట్టొచ్చేటట్లు కనబడే దట్టమైన రంగుల చీరలనుతోసేసి కొంచెం లేత రంగులవి బైటకి లాగాను. అటూ, యిటూ చూశాను. ఎందరో మొగవాళ్ళు, ఆడవాళ్లు కనిపించారు. ఆ గుంపులో అమ్మేవాడెవడో తెలియక అటూ యిటూ చూసి తలపంకించి రమ్మన్నట్లుగా సంజ్ఞచేసి, మళ్ళా ఆ చీరల దొంతరలోంచి ఒక చీర పైకి లాగి 'యిది బాగుందా!' అన్నాను అప్రయత్నంగా పక్కనున్న వ్యక్తికేసి చూడకుండా.

"దానికంటె ఆ సిమెంట్ రంగుది బాగుంది" అంది ఆ వ్యక్తి తాలూకు కంఠం. తత్తరపడి తిరిగి చూసేటప్పటికి ఆ వ్యక్తి ఒక స్త్రీ. క్షమించమందామని లోపల అనుకున్నా కాని, నా కంటె చిన్న వ్యక్తిని

క్షమించమనడానికి మనసు ఒప్పుకోలేదు. ఆమె ఇరవై యేండ్ల లోపుదిగా కనపడింది.

"లేకపోతే ఆ స్నఫ్ కలర్‌ది కూడా బాగుంది" అంది ఆమె మళ్లా. ఆవిడ ఎన్నిన చీరని వదిలెయ్యడం కష్టంగా తోచింది. ఎందుకంటే కమలమ్మకి స్నఫ్, సిమెంట్ కలర్లు బాగుండవు.

"ఇవి కొంచం నల్లవాళ్ళకి బాగుంటాయంటారా?" అన్నాను.

"నాకంటె నలుపా?" అంది. ఆమె నలుపుకాదు, బాగా ఎరుపులో జత.

"అబ్బే, మీకేం? మీరు" ఎట్లా చెప్పాలో తెలీలేదు నవ్వింది.

"చాలా నలుపు" అన్నా. నాకు నవ్వొచ్చింది.

"ఎవరికి యీ చీరలు?" అంది.

"కమలమ్మని- మా చుట్టం" అన్నా.

ఆడమనిషి ఎంతసేపు బేరంచేసినా కొట్టువాడికి విసుగుండదు కాబోలు చక్కా వచ్చాడు. ఆమె చనువుగా మాట్లాడడం కొంచెం ధైర్యం కలిగించింది.

"మీరు కట్టుకున్న చీర చాలా బాగుంది" అన్నా. అలా అంటే స్త్రీలు తృప్తిపడతారని తెలుసు నాకు.

"ఇవా...." అని చీరకేసి చూసుకుంది!

"ఇది పట్నంలో కొనుక్కున్నా, పాతదైంది."

"అలాంటివి యిక్కడ లేవనుకుంటా...." అంటూ ఏదో గొణి గాను.

తొందరగా తనకి కావాల్సిన చీరలు రెండు ఏరేసి బిల్లు తెమ్మంది.

"నాకు తేలడంలేదు, మీరు తేల్చండి మీకులాంటివి. బాగా తెలిసి నట్టుగా తోస్తోంది" అన్నా, ఆమె గర్వంగా నవ్వింది.

"పోనీ, ఆ కమలమ్మనే కొట్లోకి తీసుకురాలేకపోయారా!" అంది.

"కమలమ్మది యీవూరు కాదు."

"మీది?"

"మాదీ కాదూ...."

ఆఖరికి రెండు చీరలు, ఆవిడ ఏరి పెట్టింది. కమలమ్మకి కోప మొచ్చినా సరే ననుకుని, సిమెంట్ రంగుది కూడా యేరాను. ఆమె మరింత గర్వంగా తన సమ్మతిని తెలియచేస్తూ తల పంకించింది. చిల్లర తెచ్చేలోపల నేను అప్రయత్నంగా ఆమెకేసి చూడడం మొదలెట్టాను. అసలు నాకు స్త్రీలంటే చెడ్డ సిగ్గు. అందులో పరాయిదంటే భయంకూడా.

కాని, ఆమెలో అమాయకత్వాన్నుండి జనించిన చనువు, "నాతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడొచ్చు" అని ఆహ్వానిస్తున్నట్లు కనపడే చురుకుతనం, విచక్షణచేసి విలువలు కట్టడానికి యింకా అలవాటుపడని యవ్వనం తాలూకు దగ్గరతనం ఈ రకం ఆకర్షణ ఆమెలో వుండడం మూలాన్న కాబోలు తబ్బిబ్బునుండి తేరుకొని సాఫీగా మాట్లాడగల్గుతున్నాను. మాట్లాడిన కాస్సేపు యీమె చక్కనిదేనా అన్న ప్రశ్న రాలేదు.

"జాకెట్టుగుడ్డలు చూడరూ ?" అంది.

నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆమె మెడకేసి చూశాను. రెండు మూడు గొలుసులు కనిపించాయి. ఎర్రరంగు చీర కొంగు మెడచుట్టూ లాగి కండువా లాగ వెనక్కి వేసుకుంది.

"మీ కిందులో ఏది బాగుంది ?" అంది మరికొన్ని బట్టలు చూపించి.

జనం పల్చబడ్డారు.

అరగంట కొట్టింది కొట్లో గడియారం. నేను చీరల సంచి తీసుకుని, గుమ్మంలోకి రాగానే, చాలాసేపు నుంచి కురవడం మొదలెట్టిన వర్షం పెద్దదైంది. ఆమె కూడా వచ్చింది.

"వర్షంలో ఎలా వెళ్ళడం ?"

"నేనూ అదే అనుకొంటున్నా" కొట్టువాడు సిద్ధం చేసిన కుర్చీమీద కూర్చుంది.

"మరి మీకో" అంది.

"ఫరవాలేదు" అన్నాను.

"మీరేం చేస్తున్నారు ?"

"నేనేమీ చెయ్యను. అప్పుడప్పుడు కథలు వ్రాస్తుంటాను"

ఆశ్చర్యంతో "నిజంగా?" అంది కాని, అలా చెప్పినందుకు విచారించా కథలను గురించి కొత్తవాళ్ళతో, అందులో స్త్రీలతో విమర్శించడం నాకు విసుగు.

"నేనెప్పుడూ మీ పేరు వినలేదే! అంటే, అసలు నేనెప్పుడూ చదవనులెండి.... స్కూలు కథలు పాఠాలతోనే సరిపోతుంది."

బతికాములా దేముడా అనుకున్నాను.

"కథలంటే నవల్సా?"

"బాగా పెద్ద కథ అయితే నవలంటారు."

నన్ను గురించి చాలా అడిగింది. తననిగురించి చాలా చెప్పింది. మా యిద్దరిలోనూ యేమీ సమానంగా లేవు. మా తండ్రి వృత్తివేరు ఆమెకి తల్లిదండ్రులు గతించారుట. అన్నగారు ప్లీడరుట. అన్న దగ్గిరే వుంటోందట. వాళ్ళ తల్లిని గురించి చాలాసేపు చెప్పింది. సంభాషణ యింకా వ్యర్థంగా కనబడకుండానే వాన వెలిసింది. ఆమె లేచింది. నేనూ కదిలాను. అప్పుడో ప్రమాదకరమయిన ప్రశ్న వేసింది.

"మీకు పెండ్లయిందా?"

"లేదు" రోడ్‌మీదికి చేరుకున్నాం.

బయట చల్లగా వుంది. పక్షుల అరుపులో చలివల్ల వొణుకుతున్న వంకర్లు వినిపిస్తున్నాయి.

"మీకు?" అన్నా మెల్లిగా.

నాకు కాఫీ తాగాలని వుంది. అలా అని చెప్పా. తనూ తాగుతానంది. నాకు మొదట్లో భయంతోచినా, చీకటివల్ల కొంత ధైర్యం చిక్కింది. మమ్మల్ని ఎవరు చూచినా ఫరవాలేదని, పైగా నాది పొరుగూరు.

హోటల్లో మూలగదిలో చేరుకున్నాం.

"మీ విషయం చెప్పారుకాదు" అన్నా ఇందాకటి ప్రశ్నని రెట్టించి.

"లేదు, లేదు" అని తన భుజాలకేసి సిగ్గువల్ల కాబోలు చూసుకొని నవ్వింది. నేను ఆమెతో మాట్లాడుతున్నా నా మనస్సు అక్కడలేదు; ఎందుల్లోనూ అంగీకరించని మేనమామ వివాహం విషయంలో ఒకటయ్యాం.

మా యిద్దరికీ పెండ్లిండ్లు కాలేదు. అదే గాలిలో దూరంగా కనిపించే మా స్నేహ భవనానికి పునాది.

తర్వాత యిద్దరం మౌనంలో పడ్డాం. యింక మాట్లాడేందుకు ఏమీ కనిపించలేదు.

"ఏవన్నా తీసుకుంటారా ?"

"తీసుకున్నాంగా."

"ఏం తీసుకున్నాం!"

"చీరలు కదూ!"

"అబ్బే, అదికాదు. యేమన్నా పుచ్చుకుంటారా" అని.

"ఓ, అదా, వద్దు వద్దు" నవ్వింది. అందమయిన పళ్ళవరుస. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ వుంటుంది. టూత్ పేస్టు ఎడ్వర్టయిజ్ మెంటుకి జరిగే పోటీకి ఆమె నవ్వుతున్న ఫొటో పంపాలనుకుంటుంది.

"మరి మీరో ?"

"నేనేమిటి ?"

"ఏం పుచ్చుకోరు ?"

"ఓ అదా!" అని నవ్వుతూ జేబురుమాలు నా పళ్ళ కడ్డంగా పెట్టుకున్నాను. పళ్ళవరసలోంచి ఒక పన్ను కాస్త వెనక్కి వుంటుంది నాది. అందుకని మళ్ళా నిశ్శబ్దం. క్లీనర్ కప్పులు, ప్లేట్లు లాక్కుపోతున్న ధ్వనులు. వాడు నల్లగా వున్నాడు. తలకేదో ఎఱ్ఱటిగుడ్డ అజంతా చీకటి గుహలో గోడమీద చిత్రంలో రాజుగారి కాళ్ళకు, పీటగా వెన్ను వంచి కూర్చున్న ఆ కుఱ్ఱాడి చిత్రంలా.

నేనే బిల్లు చెల్లించా బయటికి నడిచాం. నడుస్తూ వెడుతున్నాం. అక్కడితో రోడ్డు రెండు పాయలగా చీలింది.

ఆమె కెందుకు. యేళ్ళ పట్టింపు పెట్టుకున్నవాళ్ళు, తమ పట్టింపు ముదిరిన కొద్దీ యవ్వనానికి దూరమయి పోతున్నారన్నమాటే!

పేరు చెప్పింది 'కమల' అని.

"మా కమలమ్మదీ, మీదీ— కాదు కాదు— నాదీ- ఒకటే పేరే. చిత్రంగాలేదూ!" అన్నాను.

నాది ఫలానా వూరు అని చెప్పాను.

"మాది మీ వూరికి దగ్గరే" అంది. యిక్కడ కాలేజీలో చదువు కుంటోందిట, సెలవులిచ్చారుట. వూరికెళ్ళేముందు ఏవయినా చీరలు కొనుక్కోడదామని తనని ఫలానా కొట్లో వుండమని తనుకూడా వస్తానన్న స్నేహితురాలు ఎందువల్లనో రాలేదుట.

ఆమెకో తమ్ముడున్నాడుట. పట్నంలో కాలేజీలో చదువుకుంటు న్నాడట. తనిక్కడా తమ్ముడక్కడ విడివిడిగా వుండి ఎందుకు చదువు కోడం అని అడగాలనిపించింది. కాని అవన్నీ నా కెందుకూ ఎందుకూ అనుకుంటే అడగాలని ఎందుకనిపించింది? ఏమిటో నా కంతా గందర గోళంగా వుంది.

తనింటికి రమ్మనమంటుందేమో ననుకున్నా. కాని అలా అనలేదు.

"మీ ఊళ్ళో మీ యిల్లు ఎక్కడ?"

మా యిల్లు ఎక్కడుండేది ఎలా వుండేదీ అంతా చెప్పాను.

"సరే, నే వెడతా...." అన్నాను. నాకేసి చిత్రంగా జాలిగా చూసింది. తన హృదయంలో బాధా, కంఠంలో భాషా దిగమింగుకుని.

"కమలమ్మని అడిగానని చెప్పండి" అని కదిలి వెళ్ళిపోయింది.

నే నక్కడే నిలబడిపోయాను. ఆమెకేసి చూస్తూ మధ్యలో రెండు మార్లు నావేపు తిరిగి చూసింది.

జడ చీరలో కలిసి, రెండూ చీకట్లో కలిసి, మెరిసి మెరిసి అంతర్ధానమయింది. అనుకోకుండా నా నేత్రాలు తడిసినాయి. నాకు దిగు లేసింది. నా గొడవ అర్థంకాక నరాలు దోవ తప్పి తిరుగాడుతున్నాయి. నేనో అబద్ధం చెప్పాను. నాకు పెండ్లి కాలేదని, ఆ ఏమీ తెలీని అమాయకు రాలతో యీ అసత్యం చెప్పడంలో నా ఉద్దేశం నా కర్థంకాలేదు. మిగతా

అన్ని విషయాలు నిజం చెప్పాను, ఎందుకు? సమయానికి నా తార్కిక జ్ఞానం, నా బుద్ధి, నోరు మూసుకుంది. నన్ను సంప్రదించకుండానే, నా పంచేంద్రియాలు ఏకమయి ఆ అబద్ధం నా చేత చెప్పించాయి. అంతే భాషయొక్క విలువ! నాకు నా భావాలమీద, శరీరానికున్నంత అధికారం లేదన్నమాట! చిన్నబుచ్చుకున్నాను. నా మీద నాకు కోపం వచ్చింది. అలా పెళ్ళి కాలేదంటే ఆమె అసూయలేకుండా నాతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతుందనా? నిజంచెప్పి ఆమెని వంచించలేననా? ఆమె నన్ను నిజంగా కోరి ప్రేమిస్తోందనుకుంటే, నాకు భార్య వుంటే మాత్రం ప్రేమించడం మానుతుందా? మరెందుకు అబద్ధం?

లేక సంసారానికి, నేదానిసనని ఒప్పుకోటానికి నాలో వ్యక్తిత్వం యిష్టపడక, తిరగబడి అసత్యం చెప్పించి వుండొచ్చు. బ్రహ్మచారి స్వేచ్ఛని అనుభవిస్తున్నాడనుకుంటాడు. స్త్రీకి, అతనిలో కొత్తదనం, లోతు, ఎవరూ పొందని స్వచ్ఛమయిన ప్రేమ వుంటాయని అతని అభిప్రాయం పెండ్లి కాగానే ఆ కొత్తదనం నశించి, స్వేచ్ఛ పోగొట్టుకోగానే-స్త్రీ ప్రపంచంతో అతని స్నేహబంధనాలు నశించాయన్న ఒక వెర్రి నమ్మకాన్ని పరిహసించడానికా నా అబద్ధం? పెండ్లయి ఏడాదే అయిందనుకోండి. ఏడాదయినా, ఏడు ఘడియలయినా, భార్య వున్నవాడు లేడివాడి కింద ఎలా లెక్కింపబడతాడు?

అలా అబద్ధం చెప్పితే ఆ స్త్రీ సంతోషించి తనతో మరింత స్వేచ్ఛగా మాట్లాడనిస్తుందని భావం కాబోలు!

పైగా మా జీవితాలలో, మేము ఎన్నడూ కలుసుకోం గదా అన్న ధైర్యం ఒకటి ఆ కాసేపు అబద్ధం చెప్పి ఆమెను సంతోషపెట్టడంలో పెద్ద పాపం ఏమీ కనిపించదు. ప్రవర్తన హృదయం వల్ల ప్రభోదింపబడింది. మంచిచెడ్డలు, ప్రవర్తన జరిగిపోయిన తరువాత తాపీగా ఆలోచించే బుర్రమీద ఆధారపడింది. అసత్యం చెప్పైనాసరే ఆమెని సంతోషపెట్టమని హృదయం కోరింది. ఇంద్రియాలు ఆమోదించాయి.

అనిపించింది. నాలో నేను సమాధాన పడేందుకు చాలా రోజులు పట్టింది. నేనూ, కమలా ఎన్నడూ కలుసుకోం గదా. కలుసుకున్నా ఈ సంభాష ఇంతా మరిచిపోయి వుండొచ్చు. లేకపోతే, తర్వాత వివాహం జరిగిందని చెప్పొచ్చు. ఇంటికి రాగానే, నా మీద నాకు మరింతకోపం రావడం మొద లెట్టింది. నా భార్య కమలకంటె చక్కంది. ఎందుకీ లేనిపోని ఆరాటం. నా ఉద్దేశ్యం యేదయినా, అబద్ధం పొరపాటనడానికి నిదర్శన- నన్నా కొన్ని నెలలు బాధించడమే. నన్ను యీ పాడు నైతిక దృష్టి అలా అవస్థ పడేటట్లు తర్ఫీదు చేసింది. చేసిన నేరంకంటే పడేబాధ ఎన్నోరెట్లు ఎక్కువ.

ఏడాది గడిచింది. అది వేసంగి, నేను నిద్రనుంచి లేచేటప్పటికి నాలుగు దాటింది. నిద్రనుంచి లేవకపోతే లేవకపోదును, రంగడు "ఎవరో వచ్చారండీ" అని లేపాడు.

69107
41287

"ఎవరురా !"

"ఎవరో ఒకాయన మీరుండారా అంటూ గుమ్మంకాడా నిలబడ్డా రండి."

లోపలికెళ్ళి మొహం కడుక్కొని తువ్వాలుతో తుడుచుకున్నా. ఫ్లాస్కులో కాఫీ పోసుకు తాగుతున్నాను. రంగడు గుమ్మంలో నిల బడ్డాడు.

"మీరుండారని చెప్పానండి. ఆ వచ్చినాయన సందుచివర బండికాడి కెళ్ళాడండి. అందులోంచి ఓ అమ్మగారు దిగారండి- అంటే బండిలోంచి అండి- ఆరు తిన్నంగా వచ్చేసి ముంగల గదిలో కూకున్నారండి. ఆ వచ్చినాయన ఓ బుట్టకూడా తీసుకొచ్చారండి. ఆ బుట్టలో మామిడిపళ్లండి. మళ్ళా ఆయన తిన్నంగా సందులో బండికాడి కెళ్ళాడండి."

"అమ్మగారేరి ?"

"ముంగలిగదిలో కూకున్నారండి."

"ఛ, మనమ్మగారురా ?"

"అమ్మగారు గుళ్ళోకెళ్ళారు."

ఆ వచ్చిందెవరు చెప్మా! గుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటున్నాయి. ఎంతసేపయిందీ, ఎక్కడున్నారు అనుకుంటూ లేచి వెళ్ళాను. వీధిగదిలో కూర్చుంది కమల. నరాలన్నృత్యం నిలబెట్టేటందుకు గుప్పిడి బిగించు కున్నారు. తేళ్ళ కుటుంబాన్ని మింగినట్టుగా వుంది నా కంఠం.

కమలకింకా జ్ఞాపకం వుంటే మాట- ఎందుకుండదూ వాళ్ళ మిగతా వన్నీ మర్చిపోయి తప్పకుండా జ్ఞాపకం వుంచుకొనేది ఒక్కటే- నే ఆడిన అబద్ధం బయటపడి వుంటుంది. ఎందుకంటే బల్లమీద మా పెళ్ళిఫొటో వుంది. వాడి కీర్తి ప్రపంచమంతా ఎక్కడ వ్యాపించిందో అనే భయంవల్ల కాబోలు ఫొటో తీసినవాడి పేరు, వాడి కొట్టుపేరూ, తీసిన తారీఖు, నెల, సంవత్సరము పెద్దపెద్ద అంకెలతో అక్షరాలతో వున్న ఒక అట్టని ఆ ఫొటోలో సగం ఆక్రమించేటట్లుగా అడ్డంగా అతికించుకు కూర్చున్నాడు. గోడల్ని మరికొన్ని పటాలున్నాయి.

హిందీఫిలిం తారలు, మొదటి కాంగ్రెసు ప్రెసిడెంటు రవీంద్రనాధ్ ఠాగూర్ పటాలు, పొట్టి శ్రీరాములు కాలెండర్ బొమ్మ.

"ఎక్కడనుండి రావడం, ఎంతసేపయిందీ" అన్నాను.

అటూ, యిటూ చూసి ఏదైనా పత్రికని తేదీ కనబడకుండా ఆ పెళ్ళిఫొటో మీద కప్పాలని బల్లపైనా క్రింద సర్దడం మొదలెట్టాను.

"ఈ వూళ్లో మా పెత్తల్లి వుందిగా, తమ్ముడికి పెళ్ళి సంబంధ మంటే, పిల్లని చూడాలని వచ్చాం."

"అలాగా!'

వీలుగా మరే పత్రికా, కాగితం కనబడలేదు. అయినా యిప్పుడేం చేసినా లాభంలేదు. ఆ ఫొటోపైన తేదీని గుర్తించి వుంటుందని నేనెందు కనుకోవాలి? ఒకవేళ గుర్తించినా అది ఆ ఫొటోగ్రాఫర్ కొట్టు అవత రించిన తేదీగా సమర్థించగూడదా!

రంగడిని కాఫీ తీసుకు రమ్మన్నాను.

"అక్కర్లేదు యిప్పుడే త్రాగివచ్చాం."

"ఫరవాలేదు, కాఫీ యెంత- పిల్ల నచ్చిందా?"

"వాడికి నచ్చాలిగా."

"మరే, మరే."

"ఇంత తొందరలో కలుసుకుంటామనుకోలేదు" అని నవ్వింది.

"ఆ అవును యింత తొందర్లో- మరిభూమి గుండ్రంగా వుంటుం దిగా."

"ఈ చీర ఆ రోజున కొన్నదే."

"అవునవును, చాలా బాగుంది. ఎలాగయినా మీకు చీరల విషయం బాగా తెలుసు" అన్నాను ఇది వెనక అన్నమాటే.

"నా పేరు మర్చిపోయారా ?"

"లేదు, లేదు.... కమల."

"మరి మీరూ అనడం ఎందుకు ?"

ఇద్దరం నవ్వుకున్నాం.

పక్కనున్న బుట్టకేసి చూశాను.

"మామిడిపళ్ళా."

"మామిడిపళ్ళే."

"తెచ్చారా ?"

నవ్వింది.

గోడలకేసి నాలుగుమూలలా చూసింది.

"ఈ చీరకూడా చాలా బాగుందే- కమలమ్మ యిక్కడ వుందా ?" అంటూ చిలక్కొయ్యని వున్న ఊదారంగు పట్టుచీరకేసి చూసింది.

ఎంతపని జరగాలో అంతపనీ జరిగింది. చిలక్కొయ్యని నా కోటు పక్క ఆవిడ చీరకూడా తగిలించి వుంది. నాకు మా ఆవిడమీద ఒళ్ళు మండింది. ఆ గొప్పచీరని పదిమందీ చూడాలనా, వీధిగదిలో పెట్టడం? తన చీరలకి ఆ బీరువా, రెండు ట్రంకులూ చాలవూ ! ? తన చక్కదనం చూచుకొంటూ తన వ్యక్తి అలంకరణలో నిమగ్నురాలైన ఇల్లాలు గృహా లంకరణం గురించి పట్టించుకోదని వూరికే అన్నారా పెద్దలు !

"అదా- అబ్బే, కాదు."

"అంటే అది చీర కాదంటారా ?"

"అహ- అదీ కమలమ్మదీ కాదన్నమాట."

ఈసారి కూడా అబద్ధం చెప్పి లాభంలేదని తెలుసుకున్నాను.

ఎలాను తెలియకమానదు- ఆ గాయం ఎలానూ తగులుతుంది. గనుక ముందే సిద్ధపడటం మంచిది.

"నీకు తెలియదేమో- ఈ మధ్య...."

"ఎవరే ఆ కొత్తచుట్టం ?"

నాకు మరింత కోపం వస్తోంది. మాట్లాడుకొనేందుకు ఎన్నో విషయాలుండగా ఆ చీరవిషయం ఒక్కటే రెట్టించి అడగడం స్త్రీ దృక్పథం ఎంత యిరుకైందో తెలుపుతుంది.

"అబ్బే ఎవ్వరూ లేరు.... నా భార్యది" అని ఆమెకేసి చూడకుండా బల్లమీద గుడ్డనిలాగి వేలుకి చుట్టుకుంటున్నా. ఆమె తన ఆశ్చర్యాన్ని ఎలా ప్రకటించిందో చూడలేదు.

"నీకు భార్య........" అంటూ వేలుని నావైపు చూపింది.

"అందులో విశేషం ఏముంది ?"

"నాకప్పుడు చెప్పలేదే ! లేదనికూడా చెప్పావు. ఎదురుగుండా ఫోటో వుండగా ఆ ఫోటో చూసి నిజం తెలుసుకొని కూడా ఏమీ తెలియనట్లు నాచేత చెప్పించి తాను పొందిన వినోదంలో ఎంత కసి వుందో ! ఈ మధ్యనే కాపరానికి వచ్చిందంటే కొన్ని చిక్కులున్నాయి. ఈ మధ్యనే కాపరానికొచ్చిన భార్య తాలూకు చీరలు వీధిగదుల్లోకి విరబోసుకురావు. నిజం చెప్పదల్చుకొన్నప్పుడు పూర్తిగా చెప్పడం మంచిది.

"అవును."

"ఏం అవును ?"

"అయింది, అయింది."

"ఎందుకు ?"

"అందరి మొగాళ్ళలాగే నాకూను."

"అదికాదు. అప్పుడలాగ ఎందుకు చెప్పావు ?"

"ఏమో తెలీదు. అలా చెప్పాలనిపించింది."

"చిత్రంగా వుంది."

"నీకు తెలుసు."

"నాకేం తెలుసూ ?"

రంగడు కాఫీకప్పులు టేబిల్‌మీద పెట్టాడు. కమల తాగనంది,

"పోనీ మామిడిపళ్ళు కోసి పెట్టనా" అని బుట్ట నాకేసి లాగాను. ఆ బుట్టని తనకేసి లాక్కుంది. కిళ్ళీలు పట్టుకురమ్మని రంగడిని పంపించివేశాను. ఆమె లేచి గుమ్మంవైపు కుర్చీలో కూర్చుంది. ఆమెకి కోపం వచ్చేసింది. అసూయతో మిళితమైన ఒక మంట చెలరేగినట్లు కళ్ళు పదేపదే మూస్తోంది. రక్తం ఎరుపుతో ఆమె చెక్కిళ్ళు మెరిశాయి. చెలగాటం సహించని ఆమె కనుబొమ్మలు ముడుచుకొని నుదుటిమీద చర్మాన్ని కిందికి లాగుతున్నాయి. తనని ఒక్కదాన్ని చేసి నేను నా భార్య కలసి మోసగించామని అనుకొంటోంది కాబోలు!

"ఆ ఫొటోలో ఆమే...." అన్నాను.

"తెలుస్తూనే వుంది. నువ్వు నాతో ఆడిన అబద్ధానికి లోపల ఆనందిస్తున్నావనుకుంటా." ఆ వాక్యంలో ఎంతో వెక్కిరింపు, ఈర్ష్య యిమిడ్చింది, కొన్ని నెలలు బాధపడి వుండటంవల్ల నేను దానికంతా సిద్ధపడే వున్నాను. నాటకంలో పాత్రని చూస్తున్నట్లు చూస్తున్నానామెను.

"నువ్వట్లా అనుకోకూడదు. ఆ సమయంలో ఏదో అలా అనేశాను. నా కెందుకర్థం కాదు?"

"భలేగా చేశానని లోపల గర్విస్తున్నారనుకుంటా, నువ్వూ మీ ఆవిడాను."

"ఇందులోకి దాన్ని దించకు."

"అబ్బో.... భార్య మాటంటే ఎంత పౌరుషం. ఎంత రోషం!"

"అబ్బ, వద్దు కమలా! నన్ననను. నేను సిద్ధంగా వున్నా. దాన్ని వద్దన్నాను. అంతే, దానికేమి తెలియదు."

"నా దగ్గరే అబద్ధం ఆడినవాడవు నీ భార్యముందు ఆడకుండా వుంటావేమిటి? నన్ను చేసిన మోసానికి సంతోషించనక్కరలేదు. ఇలా నాలుగబద్ధాలు నేర్చావంటే నిన్నూ యిలాగే అబద్ధాలతో మోసం చేస్తుంది."

నాకీ విషయం చాలా బాధ కలిగించింది. కమలకి నామీద యింత స్వతంత్రం రావడానికి కారణం నా అబద్ధం కదా! స్త్రీలకి చనువిస్తే- నే చెప్పక్కర్లేదు అందరికీ అనుభవమే.

"అట్లాంటివనకూడదు. కమలా నన్ను క్షమించమంటున్నాను."

కాని, నేను అణకువ, నమ్రత చూపినకొద్దీ కమల కసి మరింత

ఎక్కువవుతోంది. నేను కొంచెం బింకంగా, పెంకిగా సమాధానం చెప్తే?
"చదువుకున్నవాడవు, కుటుంబీకుడవు. యిట్లాంటి అబద్ధాలతో...."

"చాలా శ్రమపడ్డావు. కాఫీ త్రాగు" అన్నానుఆమె వాక్యం పూర్తి అవనీకుండా.

ఎందుకో నా హాస్యదృష్టి పరిగెత్తుకుంటూ నా పెదవుల మీద వ్రాలింది. ఆ నవ్వు తుఫానుముందు పిడుగు.

కమల లేచింది. కుర్చీలు ఆవీ సర్దుతూ నేనూ నుంచున్నాను.

"నువ్వే యీ పని చేశావని నవ్వక్కరలేదు. పాపం, నీకొక్కడికే పెండ్లయిందనుకుంటున్నావు కాబోలు! నాకూ పెండ్లయింది. నీకు ఏడాది క్రితమే అయితే నాకంతకిముందే అయింది. నువ్వు అలా ఎందుకు అబద్ధం ఆడావో నేనూ అందుకే ఆడాను! సరా? నాకూ వస్తోంది నవ్వు. కాని నీ అంత బిగ్గరగా నవ్వలేనులే...."

నన్నేమీ సమాధానం చెప్పనీయకుండానే వెళ్ళిపోయింది. చేతైనప్పుడు ఏడువు, చేతకానప్పుడు నవ్వు అంటూ గొణగడం వినపడింది. నేనూ వెనకాలే బయల్దేరాను. రంగడు కిళ్ళీలు తెచ్చాడు. ఆమె వెళ్ళి బండిలో కెక్కింది. నేను ఆశ్చర్యంతో కదలలేకపోయాను. నాలో బరువు తగ్గింది. నా అసత్యపాపాన్ని పంచుకునేందుకు స్నేహితులున్నారు. నేను అనుకున్నంత చెడ్డవాడిని కాదేమోననిపించింది. అందరూ అంతే నను కుంటాను, ఇలాంటి సత్యం తెలుసుకోవడం కోసం అబద్ధం ఆడితేనేం. కమలపై నాకు కోపంలేదు. కోపంవచ్చిన స్త్రీపై పగ సాధించడానికి చాలా అభ్యంతరాలుంటాయి. కాని క్షణక్షణమూ ఆమె పెద్దదై ముదుసలిగా మారుతోందని వూహించుకొని తృప్తిపడటానికి ఏ ఆటంకమూ వుండదు. వీధిచివరకి చూశాను. మా ఆవిడ దూరంగా తలవంచుకుని గుడినుంచి వస్తోంది.

రంగడిని మామిడిపళ్ళ బుట్టని బండిలో యిచ్చేసి రమ్మని నేను లోపలికి వచ్చేశా. భార్య తనంతట తాను ఎలానూ తెలుసుకుంటుదని నిర్ధారణ అయినప్పుడు భర్త ఆ విషయం యితరులు చెప్పేముందు భార్యతో తనే చెప్పివెయ్యడం శ్రేయస్కరమేమో!

★